

La contaminació cognoscitiva. Homilia de la Diada

Dm, 11/09/2018 per Catalunya Religió



(CR) Aquest 11 de setembre al matí s'ha celebrat la tradicional Missa de la Diada que des de fa més d'un segle convoca la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. Aquest any ha presidit la celebració monsenyor **Miquel Barbarà**, canonge de la Catedral i exvicari general de Tarragona, coincidint amb la celebració de l'[Any Cardenal Vidal Barraquer](#).

Ha estat una de les edicions més concorregudes a la Basílica de Santa Maria del Mar de Barcelona i han concelebrat una quinzena de capellans. Representant la Generalitat hi ha assistit el Secretari del Govern, **Víctor Cullell**. També hi ha assistit la comissionada de l'Any Vidal i Barraquer i familiars del qui va ser arquebisbe de Tarragona i va morir a l'exili.

Reproduïm íntegrament l'homilia que ha estat rebuda amb un llarg aplaudiment.

Homilia, 11 de setembre. Diada 2018. Santa Maria de Mar.

Miquel Barbarà. Canonge de la Catedral de Tarragona.

Germanes i germans tots participants en aquesta Eucaristia. Avui celebrar en aquesta Església, Catedral del Mar, sembla que tingui més relleu. El que pot la televisió!

Ens sentim continuadors dels membres de la Lliga Espiritual que any rere any han anat convocant aquesta celebració, en tant diferents circumstàncies i quan s'ha pogut celebrar, en sufragi dels patriotes catalans, ampliant el camp de la memòria

a tots els patriotes catalans que ens han precedit. A tots els que han lliurat la vida pel país i per les seves llibertats.

Hem d'agrair molt sincerament, i ho faig d'una manera especial des de Tarragona, el record i la pregària pel **Cardenal Vidal i Barraquer**, en els 150 anys del seu naixement, els 75 de la seva mort i els 40 del retorn de les seves despulles mortals. Explicito també un record i una pregària pel seu important biògraf i divulgador, mossèn **Ramon Muntanyola**, del qual hem celebrat els cent anys del seu naixement. Per tots ells el nostre record i sobretot la nostra pregària..

Per a pregar per tots aquests difunts hem proclamat la Paraula de Déu i després celebrarem l'Eucaristia. La lectura del profeta Isaïes ens fa anhelar un país on hi regni la justícia i la pau. Un país en el qual els seguidors de Jesucrist volem viure i donar testimoni amb esperit evangèlic. Per això trobo molt encertada la proclamació de les Benaurances, la carta magna de l'esperit evangèlic. Veurem la vida i tot el món d'una altra manera si realment en el nostre interior estem convençuts que són feliços els pobres en l'esperit, els qui ploren, els humils, els qui tenen fam i set de ser justos, els compassius, els nets de cor, els qui treballen per la pau, els perseguits pel fet de ser justos i els perseguits per ser seguidors de Jesucrist..

Tergiversar la realitat

Ara bé, quan això s'intenta aplicar a la nostra societat i s'intenta fer-ho en el context social i col·lectiu que estem vivint, no resulta gens fàcil. Avui em vull fixar en una de les dificultats que podem tenir. Em refereixo a una gran contaminació. De què es tracta? Cada vegada som més conscients que patim unes contaminacions de l'aire, de l'aigua i de les deixalles. Però no som gaire conscients d'una altra contaminació que, amb algun autor, en podem dir *contaminació cognoscitiva*.

Se'ns contamina el nostre coneixement, se'ns contamina el nostre pensament, es contaminen les nostres idees, els nostres sentiments i les nostres vivències i experiències. Una contaminació terrible i molt greu que afecta parts importants de la nostra vida. Les paraules es buiden de contingut, o es canvia el contingut. Es tergiversen els fets. S'expliquen històries que són més una novel·la interessada que una constatació de la realitat. Es van repetint una sèrie d'estereotips com si fossin novetats quan alguns ja porten segles que es van repetint. Es tergiversa la història, els fets i les mateixes cronologies, exposant com a novetats de fa quatre dies, realitats que s'han anat repetint periòdicament i durant molt de temps. Es fan córrer notícies falses com són les famoses "fake news", notícies falses.

Persones amb unes grans ignoràncies ens volen donar lliçons sobre nosaltres. Només per posar un exemple. S'està parlant de la manipulació, ideologització i politització de l'escola. Els que som grans i vam anar a l'escola als anys 40 i 50 tenim moltes coses a explicar sobre el que és polititzar l'escola i la tergiversació dels continguts en funció d'una política com la que imperava en aquells anys del franquisme.

Ara però aquesta explicació de la *contaminació cognoscitiva* penso que l'he d'aplicar a dues realitats que estem vivint: Primer, a aquesta celebració que estem fent. I segon, a la memòria del Cardenal Vidal i Barraquer.

Un acte religiós, no polític

Primer: *sobre la celebració que estem fent*. És ben públic i notori que n'hi ha que no volen participar en aquesta celebració perquè consideren que estem fent un acte polític. D'altres no ho volen fer perquè és un acte religiós. Penso que és un cas greu de contaminació cognoscitiva al voltant del fet religiós!

Nosaltres estem fent un acte religiós, cristià i catòlic. Hem fet una proclamació de la Paraula i celebrarem l'Eucaristia. Preguar pels difunts forma part de la praxis i la gran Tradició de l'Església ja des de l'Antic Testament. I perquè preguem per tots els que han donat la vida per la nostra pàtria no ens desvia del plantejament catòlic. O és que tenim una confusió d'idees. N'hi ha que no tenen clar el que és fer política i el que és fer un acte religiós. Hem de tenir clar que, com diuen els nostres bisbes a *Arrels Cristianes de Catalunya* (apartat a Amor i Servei a Catalunya), "resulta fonamental per a nosaltres començar fent referència a l'amor a Catalunya, com a part i forma de l'amor al proïsme". Pels nostres bisbes, Catalunya és la nostra pàtria, la qual, citant al cardenal **Feltin**, "forma part de l'ordre volgut per Déu".

En el mateix document, els nostres bisbes, quasi bé amb un to notarial, diuen que: "donem fe de la realitat nacional de Catalunya": El que estem fent ara i aquí de resar per tots els patriotes catalans és un acte profundament religiós i cristià. I perquè és així preguem per tots els que n'han patit les conseqüències i per tots els que han causat aquestes situacions i aquests fets. L'amor i el perdó dels enemics és una característica de l'Evangelí. I cada vegada que resem el Pare nostre demanem al Pare que perdoni les nostres culpes així com nosaltres perdonem els nostres deutors.

A mossèn Ramon Muntanyola li van assassinar el pare, un germà i un oncle i de seguida va parlar de perdó i de reconciliació. El nostre bisbe Auxiliar, el beat Manuel Borràs va morir beneït i perdonant els que el mataven, com van fer tants altres màrtirs.

El silenci sobre Vidal i Barraquer

En segon lloc crec que he d'aplicar aquesta explicació de la *contaminació cognoscitiva a la memòria del Cardenal Vidal i Barraquer*. Tot el que envolta la seva persona, el seu actuar, la seva història és un cas claríssim de contaminació cognoscitiva.

Després de la guerra es va fer una mena de pacte de silenci al voltant de la seva persona. Al Seminari dels anys 50 ningú ens va parlar mai del Cardenal Vidal i Barraquer, excepte el barber que mentre ens tallava els cabells de tant en tant deia "si tornés el *cadernal*" (ho deia així). I no sabíem de què ens parlava.

Fins i tot el seu Secretari, el doctor **Joan Viladrich** que estava amb ell quan va morir a Suïssa, i jo el vaig tenir de professor, es va veure obligat a callar. Però sabem que ell amb alguns altres es comunicaven en secret i feien la seva feina fins i tot cap el Vaticà. El doctor Joan Viladrich era en aquesta xarxa Don Giovanni. D'aquest temps hi ha una carta del Dr. Carles Cardó que els diu "ens volen dividir Catalunya i no per motius pastorals sinó per motius polítics".

La història del senyor Cardenal va estar envoltada de silencis però també de falsedats, de tergiversacions, de calumnies, d'ofenses i d'injúries.

Poc a poc es va anar fent llum. Hi va tenir un gran paper l'important obra de mossèn Ramon Muntanyola *Cardenal de la Pau* (Editorial Estela, 1969).

Naturalment que no va estar sol. HI havia persones ben enteses que servaven la bona memòria, com des de Montserrat. En un antiquari vaig trobar un exemplar d'aquest llibre amb un escrit del Cardenal **Albareda** que diu: "Roma Clinica San Carlo. 9 del XII de 1965. En atansar-se el moment de la meva mort, se'm fa intensament viva la gran figura del Cardenal Francesc Vidal i Barraquer, Arquebisbe de Tarragona, tan injustament exiliat fins a la mort, de la seva diòcesi, i que tantes proves de patern afecte n'havia dat. En ésser creat Cardenal vaig fer el propòsit d'esperar el moment oportú per poder conduir les seves venerables despulles a Tarragona, entrant plegats en la nostra estimada Catalunya. El bon Déu no m'ha atorgat aquesta gràcia. Faci's sempre la seva voluntat. + Ansem M Cardenal Albareda". I aquest era bibliotecari al Vaticà.

El retorn del cardenal

El gran artífex del retorn de les despulles del Cardenal a Tarragona va ser l'arquebisbe **Pont i Gol**. Ho tenia molt clar. De seguida que va poder va anar a Suïssa, a la Valsainte, a pregar davant les despulles del Cardenal. Unes despulles que no van ser mai enterrades, perquè els monjos cartoixans, amb bon criteri, van pensar que l'havien de preparar per a enterrar-lo a Tarragona. I així el van tenir, a la caixa mortuòria, en un lateral. I així va estar durant 35 anys sense enterrar perquè **Franco** no el va deixar tornar, ni viu ni mort.

Amb Pont i Gol al davant vam preparar el retorn. Va ser el 15 de maig de 1978. Una jornada impressionat. En aquell moment encara teníem por que pogués passar algun atemptat o alguna cosa. I per això el guió de l'itinerari del retorn és fals. Jo mateix potser sense voler alguna vegada ho he expressat com si hi hagués molta diferència d'horari. Ben refet tot el que es va fer amb els que hi van participar només van ser unes hores de diferència entre el que es va anunciar oficialment i el que es va fer. Van ser unes poques hores de diferència. Es va fer una parada no anunciada a l'Església de Miami, barri marítim de Mont-roig. I d'allí es va tornar a entrar a la carretera general arribant a Cambrils com si vingués directament de Suïssa només passant per Solius.

Haviem pactat en viatge secret amb el President **Tarradellas** a Saint Martin-le-Beau que l'acte de la Catedral de Tarragona seria un acte estrictament religiós, sense cap connotació política. I que després el Govern de la Generalitat vindria un altre dia a Tarragona a fer-li homenatge. I així va ser el dia 26 de maig d'aquell 1978.

Amb motiu del retorn es va fer una Comissió amb personalitats de totes les diòcesis catalanes i es va elaborar un llarg missatge amb l'objectiu de manifestar que amb la vinguda de les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer, l'Església de Tarragona quedava compromesa a assumir allò que el Cardenal va representar i a defensar al seu temps i a fer pròpies, amb una versió actualitzada, les línies de conducta a què va ser fidel.

Amb fe, amb esperança i amb caritat

De llavors amb ara Déu n'hi do!, del que hem avançat. Cal agrair iniciatives com la d'avui de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, com tot l'amplíssim programa d'actes que es tà duent a terme l'Ajuntament de Cambrils, avui tant ben

representat i també tot el que duu a terme l'Arquebisbat de Tarragona i altres institucions i persones.

Tanmateix encara hi ha amplis sectors de la societat i de la mateixa Església que continuen mantenint la contaminació cognoscitiva. I hi ha persones especialment interessades en continuar fent-ho i continuar tergiversant i ofenent.

Una prova palpable d'aquesta continuació de la contaminació cognoscitiva, en la mateixa Església, referent al Cardenal, la tenim en les beatificacions de màrtirs de la guerra que es van fer a Tarragona, en la mateixa arxidiòcesi del Cardenal. En prou feines es va fer algun petit esment. del Cardenal. Un gran oblidat. Es van fer moltes referències al seu bisbe auxiliar, el beat Manuel Borràs. Qui no coneixia la nostra història es podia preguntar: a qui auxiliava aquest bisbe auxiliar?

Malgrat tot hem de continuar amb fe, amb esperança i amb caritat. Fent-ho així avui preguem per tots els patriotes catalans que ens han precedit i per tots els que també n'han sofert les conseqüències. Preguem també pels vivents, per tots els que formem la Catalunya actual. Amb esperit evangèlic hem de pregar també pels que es considerin enemics. Si volem que estigui clar que ho fem com a Església per l'Evangeli i no per opcions polítiques, també ens hem de preocupar i resar pels que estan empresonats i pels que estan exiliats. Per què per uns sí i per altres no? Ho hem de fer per tots i per tots els que hi pateixen com són les seves famílies. Hi ha una pregària universal que fem cada divendres sant que diu literalment així: "Preguem Déu Pare omnipotent, que alliberi el món de tota falsedat, de fam i de misèria; preguem igualment pels empresonats, i pels perseguits, pels qui són tractats injustament pels homes, pels emigrants, pels exiliats, pels malalts, pels moribunds i per tot els que sofreixen. Aquesta és la pregària de l'Església que posa a la creu de Jesús el Divendres Sant i que farem bé de posar-hi cada dia".

El silenci neutral

Sobre aquests fets tant importants i greus que estem vivint, n'hi ha que creuen que el millor és callar, el silenci. No s'adonen - o no es volen adonar - que el silenci també pot ser víctima de la contaminació que estic comentant. El silenci es pot veure i interpretar de moltes diferents maneres. A mi em fa impressió un pensament atribuït a Gandhi que diu que quan un sap en quin costat està la justícia, voler ser neutral és una manera de ser injust.

Sobre el parlar i el callar el Papa sant Gregori el Gran, en la seva Regla Pastoral. Diu: "el pastor ha de saber guardar silenci amb discreció i parlar quan és útil, de tal manera que mai no digui el que ha de ser callat ni deixi de dir el que ha de ser dit. Perquè així com el parlar indiscret porta cap a l'error, així el silenci imprudent deixa en l'error els qui podrien ser adoctrinats. Sovint s'esdevé que hi ha alguns prelats poc prudents, que no s'atreveixen a parlar amb llibertat per por de perdre l'estima dels seus súbdits; obrant així, com diu el qui és la Veritat, no tenen cura del ramat amb l'afany d'uns veritables pastors, sinó a tall de mercenaris, ja que callar i dissimular els defectes és el mateix que fugir quan s'acosta el llop".

No em vull allargar més. Demanem al senyor que ens lliuri de la contaminació cognoscitiva. I que fem tot el que puguem per a treure-la de la nostra vida personal i col·lectiva. Demanem en aquesta Diada tan important que sapiguem ser, com el Cardenal i tants altres exemples, homes i dones dels que en diem de la doble fidelitat. Fidelitat a l'Església i fidelitat al nostre país Catalunya, la nostra

pàtria. Així sigui.

Mn. Miquel Barbarà Anglès. Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona.

Santa Maria del Mar, Barcelona, 11 de setembre de 2018